

شاهد

کلیدواژه: قرآن، حدیث، شهید، شاهد.

پرسش: شهید و شاهد به عنوان صفات خداوند، در لغت و **قرآن** و **حدیث** چگونه آمده‌اند؟

فهرست مندرجات

- ۱- واژه‌شناسی
- ۲- در قرآن و حدیث
- ۳- منبع

واژه‌شناسی

صفت «شهید (بسیار گواه)»، مبالغه در صفت «شاهد (گواه)» و بر گرفته از «شهد» است که بر **علم** و حضور و اعلام کردن، دلالت دارد. به گفته **ابن اثیر**، در نام‌های خدای متعال، «شهید» به معنای کسی است که چیزی از او پنهان نمی‌ماند و شاهد یعنی حاضر. وزن فعل، از ساخت‌های مبالغه در فاعل است. پس هر گاه علم به‌گونه مطلق در نظر گرفته شود، او علیم (بسیار دانا) است و هر گاه به امور نهانی (باطنی) نسبت داده شود، او خبیر (بسیار آگاه/ مطلع) است و هر گاه به امور پیدا (ظاهری) نسبت داده شود، او شهید (شهادت دهنده) است. (دلیلی بر افزودن قید «امور پیدا» به متعلق «شهید» ارائه نشده است. برخی از آیات و احادیث این باب، مانند «إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ» و «يَا شَاهِدَ كُلِّ غَائِبٍ»، می‌توانند دلیل بر خلاف این گفته ابن اثیر باشند) با این حال، گاه بدان اعتبار گفته شده است که خدا در **روز رستاخیز**، بر آنچه از مردمان می‌داند، **شهادت** می‌دهد.

در قرآن و حدیث

نام «شهید» به‌عنوان یکی از **اسماء خداوند**، در قرآن کریم، نوزده بار آمده و مضمون آیه «همانا خدا بر همه چیز، گواه است»، هشت بار و آیه «خدا، گواهی را بسنده است» نیز هشت بار وارد شده است. در آیات و احادیث، نام «شهید» به معنای حضور علمی خدا در جهان و در میان موجودات آن آمده است و بدین‌سان، روشن می‌گردد که خداوند در تمامی موجودات، حضور دارد؛ اما این به معنای **حلول و اتحاد** وجودی نیست؛ بلکه به معنای حضور و احاطه علمی است.

منبع

حدیث‌نت، برگرفته از مقاله «شاهد» تاریخ یازمایی ۱۳۹۶/۳/۱۱.